

Двадесет четвртог маја у Пољску су допремљене америчке ракете типа „Патриот” које ће бити размештене на северу те земље у граду Мораг у близини границе са Русијом. Мораг је удаљен око 60 км од Калињинграда у коме се налази база руске балтичке флоте. Планирано је да се локација батерије ракетних пројектила ротира током две године и то све до 2012. до када би требало да Пољаци интегришу ракете у свој систем одбране. Заједно са пројектиlima стигла је и јединица америчке војске са око 150 војника који ће обучавати пољске руковоаоце на новим лансерима.

Размештај америчких пројектила изазвао је реакције Русије. Представник руског Министарства спољних послова изјавио је да: „Такве војне активности не помажу јачању заједничке безбедности и развоју односа поверења у региону”. [\[1\]](#)

План је био да ове ракете буду предате Пољској као награда пољском руководству које је прихватило да размести америчке антиракетне пројектиле на својој територији. Међутим, амерички председник Барак Обама још увек није одлучио каква ће бити судбина контроверзног антиракетног штита. [\[2\]](#)

Првобитна намена поменутог антиракетног штита, који би се састојао од ракетних пројектила који би били размештени на територији Пољске, и радарских станица за навођење које би биле размештене на територији Чешке Републике, је одбрана америчких европских савезника од потенцијалног иранског напада. Ипак, сасвим је јасно, да је намена антиракетног штита заправо била пресретање руских пројектила.

Да је ово истина довољно говори и чињеница да је договор између руководства Пољске и САД о размештају поменутог антиракетног штита наводно убрзан након сукоба у Грузији који је ескалирао током августа прошле године. Сада се, наравно, поставља кључно питање зашто је Пољска рат у Грузији сматрала претњом по сопствену безбедност.

Одговор треба тражити у ставу који је Бушова администрација заузела према овом сукобу. Грузија је била земља коју је Вашингтон директно подстицао када је у питању придруживање НАТО пакту. Осим тога, грузијски председник Сакашвили познат је као

човек који има велику подршку запада а нарочито Америке и бившег председника Буша, који се може сматрати једним од главних родоначелника идеје о антиракетном штиту у Европи. Пољска је, с друге стране, и пре погибије свој војног и политичког руководства тежила ближој сарадњи са САД које су у њој виделе веома битног савезника.

Нова администрација у Белој Кући на челу са Бараком Обамом заузела је далеко опрезнији став када је у питању ракетни штит, нарочито после потписивања споразума о смањењу нуклеарног арсенала “Старт III”, јер је руски председник Димитриј Медведев јасно ставио до знања свом америчком колеги да би постављање оваквог штита представљало директно угрожавање руских виталних националних интереса и да би поменути штит само закочио спровођење потписаног споразума.

Међутим, упркос томе што судбина штита и даље остаје неизвесна и контроверзна, иако је Румунија прихватила да антиракетни штит буде инсталиран на њеној територији, ракете „Патриот” су ипак испоручене Пољској. Аналитичари сматрају да овај потез Америке представља неку врсту компензације Пољској за антиракетни штит који ипак неће бити инсталиран на територији те земље. Осим тога, никако не би требало занемарити чињеницу да је као локација за размештај изабран град Мораг који се налази у близини Калињинграда.

Руска новинска агенција „РИА Новости” на енглеском језику је пренела изјаву Сергеја Лаврова да не разуме чињеницу да је систем размештен тако близу Калињинграду. “Можда постоје разлози због којих ће систем бити размештен, не располажемо потпуном информацијом, али без обзира поставља се питање зашто би Пољска требало да јача своју одбрану од Русије? Не разумем ову чињеницу, али надамо се да ћемо добити објашњење након чега ћемо анализирати читаву ситуацију”. Нешто раније, Лавров је изјавио како одлука Варшаве да се пројектили „Патриот” базирају близу границе са Русијом ствара утисак да се „Пољска поставља у позицију насупрот Русији”.

Заиста изгледа да Пољска, упркос томе што су планови о постављању антиракетног штита стопирани, не жели да одустане од тесне сарадње са Сједињеним Државама, што се огледа и у чињеници да су Пољаци инсистирали на постављању ракета близу границе са Русијом. Као образложење ове чињенице пољски министар одбране Богдан Клич издао је саопштење које је у најмању руку неуверљиво. Наиме, он је изјавио како размештај ракета тако близу руске границе нема никакав политички ни стратешки значај. „Она (одлука) нема никакав значај. Једини разлог представља добра инфраструктура. У Морагу можемо да обезбедимо најбоље услове америчким војницима као и најбољу техничку подршку за опрему”. [\[3\]](#)

Очигледно је да се ракетне игре настављају и да постављање батерије пројектила „Патриот” представља амерички компромис и замену за антиракетни штит. Ипак, руска страна до сада није реаговала претњом као што је то био случај у вези са поменутим штитом када су Руси запретили да ће у случају постављања антиракетних пројектила у Пољској, у Белорусији разместити своје стратегијске балистичке пројектиле типа „Искандер”.

До сада су системи „Патриот” продати следећим земљама: Тајвану, Египту, Немачкој, Грчкој, Израелу, Јапану, Кувајту, Холандији, Саудијској Арабији, Уједињеним Арапским Емиратима и Шпанији. Република Кореја такође је заинтересована за неколико половних система након што је Северна Кореја тестирала своје балистичке пројектиле.

Систем „Патриот” чија званична ознака гласи МИМ-104, произведен је 1976. године а у оперативној употреби се налази од 1981. године. Од тада је овај систем доживео бројне модификације и усавршавања. Прва варијанта МИМ-104А била је намењена, готово искључиво, за обарање авиона, док последња модификација која има ознаку МИМ-104Ф ПАК-3 представља најновију модернизацију. Ова савремена верзија се одликује сасвим новим дизајном пројектила који је укључио нови погонски систем што омогућава далеко бољу маневрибилност. Услед ових модификација, димензије пројектила су смањене тако да се уместо једног пројектила у контејнеру (један лансер располаже са четири контејнера) може сместити четири ракете. Тако сада један лансер располаже са шеснаест пројектила за разлику од старијих верзија које су имале четири пројектила по једном лансеру. Највероватније је да ће Пољаци добити ову последњу верзију јер је она посебно намењена пресретању и уништењу балистичких пројектила. Осим тога, нова верзија „Патриота” располаже и савршенијим радарским системом. Сам систем „Патриот” састоји се из четири компоненте: радара, возила са пројектилима, система за везу који се састоји од две антене које су монтиране на возило и станице за напајање. Као и сви руски савремени ракетни системи и „Патриот” поседује високу мобилност која му омогућава веома једноставно дислоцирање.

„Патриот” је своје прво ватрено крштење имао у Заливу 1991. [\[4\]](#) Међутим, успех и резултати које је постигао овај систем током рата остају контроверзни. Током Заливског рата, због грешке у софтверу, пројектил који је требало да пресретне ирачки „Скад” није ни лансиран. Тада је страдало 28 америчких војника у бази у Дахрану која се налазила на територији Саудијске Арабије.

[1] <http://www.glas-javnosti.rs/clanak/svet/glas-javnosti-27-05-2010/rusija-kritikovala-sad-zbog-raketa-u-poljskoj>

[2] <http://www.guardian.co.uk/world/2009/feb/26/us-poland-missile-patriot-russia>

[3] <http://en.rian.ru/world/20100121/157630741.html>

[4] <http://www.youtube.com/watch?v=LIOi6GI25Lg>